

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om tilskud til miljø- og klimavenligt græs 2023

Udgivet februar 2023

Vejledning om tilskud til miljø- og klimavenligt græs 2023

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2023

Foto: Colourbox
© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbt.dk
www.lbt.dk

ISBN 978-87-7120-530-5

Indhold

ÆNDRINGER TIL VEJLEDNING	5
1. KORT OM BIO-ORDNINGEN MILJØ- OG KLIMAVENLIGT GRÆS	6
1.1 Hvem kan søge ordningen?	6
1.2 Hvor stort er tilskuddet?	6
1.3 Hvad er formålet med ordningen?	6
2. HVORNÅR KAN DU SØGE ORDNINGEN?	7
3. HVAD SKAL AREALERNE LEVE OP TIL?	8
3.1 Du skal have søgt og modtaget grundbetaling	8
3.2 Hvilke størrelser må arealerne have?	8
3.3 Kriterier for at søge tilskud.....	9
3.3.1 Din mark skal have været godkendt til grundbetaling de seneste to år	9
3.3.2 Din mark skal have været med tilskudsberettiget græs de seneste to år	9
3.3.3 Din mark må ikke have været jordbearbejdet de seneste to år	10
3.3.4 Din mark skal ligge inden for korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs"	11
3.3.5 Der må ikke være et pløjeforbud på din mark	12
3.4 Disse arealer fratrækker vi automatisk	12
3.5 Du må ikke jordbearbejde din mark i ansøgningsåret.....	14
3.6 Det skal du gøre, hvis der sker ændringer i løbet af året.....	15
3.6.1 Du kan ændre afgrødekode	15
4. HVILKE TILSKUD KAN DU SØGE TIL SAMME AREAL?	16
4.1 Sammenhæng til andre ordninger	16
4.1.1 Kan du udlægge småbiotoper under ordningen?.....	16
4.2 Sammenhæng med konditionalitet	17
5. KONTROL OG ADMINISTRATIVE SANKTIONER	18
5.1 Kriterier for at få tilskud.....	18
5.2 Forpligtelser	18

6. ANDRE REGLER, DU SKAL KENDE.....	20
6.1 Svig med og misbrug af tilskud	20
6.2 Omgåelse af kriterier og forpligtelser.....	21
6.3 Force majeure og ekstraordinære omstændigheder	21
6.4 Vi indsamler og behandler dine data.....	22
6.5 Hvis du vil klage over en afgørelse fra os.....	23
7. RETSGRUNDLAG	24
7.1 EU-regler.....	24
7.2 Danske regler	24
8. BILAG 1: AFGRØDEKODER I	26
9. BILAG 2: AFGRØDEKODER II	27
10. BILAG 3: AFGRØDEKODER III	28

Ændringer til vejledning

Februar 2023:

I denne version er vejledningen opdateret med:

- nye henvisninger til bekendtgørelse om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023 og bekendtgørelse om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2023. Se afsnit 7 Retsgrundlag.
- henvisninger til ændringer til bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik og bekendtgørelse om konditionalitet for 2023. Se afsnit 7 Retsgrundlag.

1. Kort om bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs

Miljø- og klimavenligt græs er en etårig bio-ordning, du kan søge, hvis du udsætter omlægningen af visse flerårige græsmarker. For at kunne få tilskud via ordningen må du ikke jordbearbejde dit græsareal to år før ansøgningsåret og i hele ansøgningsåret. Ordningen er målrettet græsmarker, der ikke er naturarealer eller ekstensive arealer.

1.1 Hvem kan søge ordningen?

Du kan søge tilskud til miljø- og klimavenligt græs, hvis din græsmark er berettiget til at modtage grundbetaling.

1.2 Hvor stort er tilskuddet?

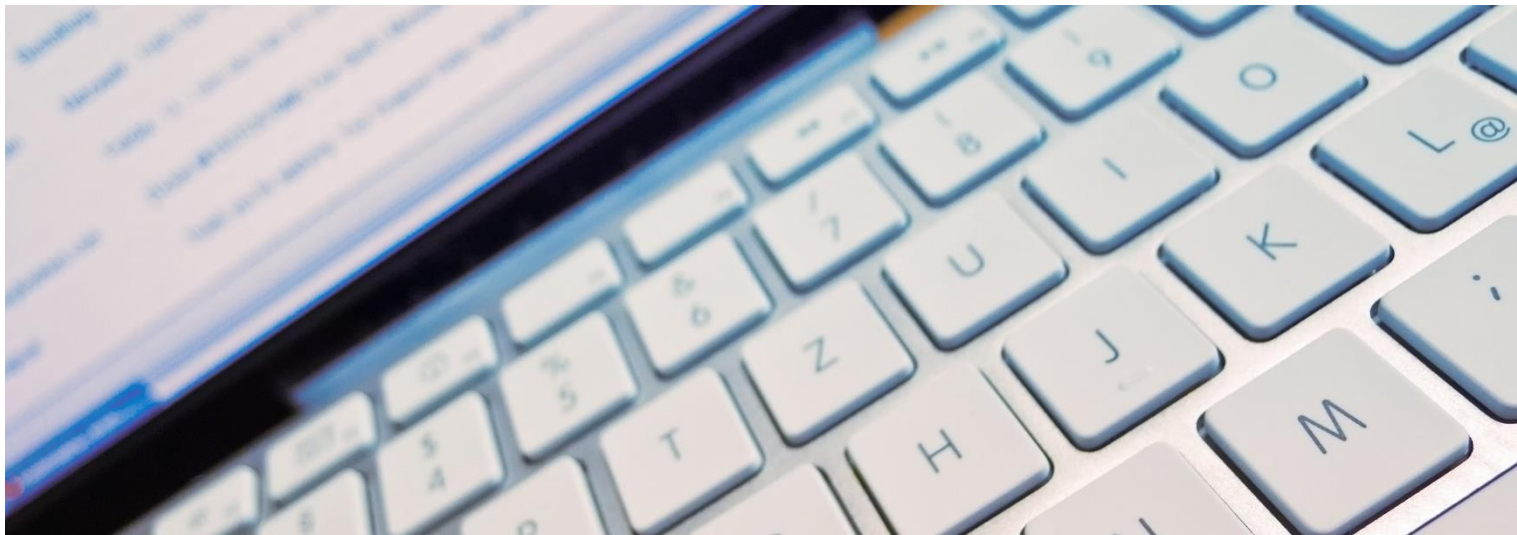
Vi forventer, at tilskuddet er ca. 1.500 kr. pr. ha.

Alle ansøgninger, der opfylder ordningens krav, vil blive imødekommet, men den sats, vi udbetaler, kan blive lavere – eller højere – end planlagt. Satsen for hver bio-ordning kan variere med +/- 10 pct. og kan i særlige tilfælde blive reduceret med mere end 10 pct., hvis det er nødvendigt for at imødekomme alle ansøgninger på ordningen. I tilfælde af overansøgninger vil vi i første omgang overføre midler fra andre underansøgte bio-ordninger og eventuelt fra grundbetalingsordningen.

1.3 Hvad er formålet med ordningen?

Fra 2023 er en del af landbrugsstøtten øremærket til bio-ordninger, der gavner klima, miljø og biodiversitet på landbrugsarealer. Bio-ordninger er etårige arealordninger, du kan søge hvert år og gennem flere år. Bio-ordningerne er frivillige ordninger, der gør det muligt for dig som landbruger at få ekstra tilskud til et areal, hvis du gennemfører et grønt tiltag.

Miljø- og klimavenligt græs er en bio-ordning, hvis formål er at øge kulstofopbygningen, forbedre jordens frugtbarhed og øge biodiversiteten i jordbundsfaunaen i Danmark. Det sker ved at udsætte omlægningen af græsmarken.

2. Hvornår kan du søge ordningen?

Ordningen følger perioder for ansøgning, kontrol og udbetaling af landbrugsstøtte.

Du søger om tilskud i fællesskemaet fra 1. februar 2023.

Du kan som udgangspunkt trække din ansøgning til arealet tilbage på ethvert tidspunkt. Du kan dog ikke trække ansøgningen tilbage for arealet efter den 25. oktober 2023.

Frister og perioder i ansøgning af landbrugsstøtte	
1. februar til og med 21. april 	Periode hvor du kan søge landbrugsstøtte.
24. april 	Frist for at du kan sende ændringer til markblokke og tilhørende korttemaer.
16. maj 	Frist for at du kan lave ændringer i dit fællesskema og sende forsinket ansøgning.

[Du kan læse mere om fristerne i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2023](#)

3. Hvad skal arealerne leve op til?

Din mark skal leve op til en række kriterier og forpligtelser, for at du kan få tilskud til miljø- og klimavenligt græs. Du skal leve op til kriterierne for at kunne søge ordningen, og du skal opfylde forpligtelserne i løbet af og i hele ansøgningsåret. Kriterierne og forpligtelserne for ordningen er beskrevet i det følgende. Du kan læse mere om definitioner for kriterier og forpligtelser i afsnit 5.

3.1 Du skal have søgt og modtaget grundbetaling

Du kan kun få tilskud til miljø- og klimavenligt græs, hvis du samme år har søgt om grundbetaling til din mark, og marken er berettiget til grundbetaling. Dette er et kriterie under ordningen.

Du kan ikke modtage tilskud til miljø- og klimavenligt græs, hvis du trækker din ansøgning om grundbetaling tilbage, eller hvis du modtager en afgørelse om, at en mark, du har søgt grundbetaling til, bliver underkendt på grund af kontrol.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#):

- § 5, nr. 4., kriterier for tilskud

3.2 Hvilke størrelser må arealerne have?

Der er to kriterier til størrelsen af arealerne, som du melder ind under ordningen.

Du skal søge tilskud til mindst 0,01 ha på den enkelte mark under bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs.

Du skal på din bedrift i alt søge tilskud til mindst 0,30 ha under ordningen.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#):

- § 5, nr. 5-6., kriterier for tilskud

3.3 Kriterier for at søge tilskud

Du kan kun søge tilskud, hvis din mark overholder kriterierne:

- Din mark skal have været godkendt til grundbetaling de seneste to år forud for ansøgningsåret
- Din mark skal have været indberettet med en tilskudsberettiget græsafrødekoder de seneste to år (se Bilag 1: Afgrødekoder I og Bilag 2: Afgrødekoder II)
- Din mark må ikke have været jordbearbejdet de seneste to år
- Din mark skal ligge inden for korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs"
- Der må ikke være et pløjeforbud på din mark.

Læs mere om kriterierne i de næste afsnit.

3.3.1 Din mark skal have været godkendt til grundbetaling de seneste to år

Din mark skal have været godkendt til grundbetaling de seneste to år forud for ansøgningsåret. Hvis du søger om tilskud i 2023, skal marken derfor have været godkendt til grundbetaling i 2021 og 2022.

Eksempel: Du udvider din mark

Hvis du inden ansøgningsfristen udvider din mark til at indeholde et areal, som ikke modtog grundbetaling året før, kan du ikke søge tilskud under miljø- og klimavenligt græs til dette nye areal.

Eksempel: Du overtager en mark fra en anden

Du kan godt søge tilskud under miljø- og klimavenligt græs, selvom en anden ansøger rådede over arealet og fik udbetalt grundbetaling årene før. Kriterierne er de samme uanset, hvem der rådede over arealet to år før ansøgningsåret.

3.3.2 Din mark skal have været med tilskudsberettiget græs de seneste to år

Din mark skal have været udlagt med græs og indberettet med en tilskudsberettiget græsafrødekoder de seneste to år forud for ansøgningsåret. Det vil sige 2021 og 2022, hvis du søger om tilskud i 2023.

Du kan se, hvilke afgrødekoder der er tilskudsberettigede i Bilag 1: Afgrødekoder I, Bilag 2: Afgrødekoder II og Bilag 3: Afgrødekoder III.

Eksempel: Permanent græs

Hvis din græsmark har været upløjet græs og indberettet med en af de tilskudsberettigede afgrødekoder for permanent græs siden 2021, kan du fra 2023 søge tilskud til miljø- og klimavenligt græs hvert år, indtil ordningen udløber, eller til du omlægger marken.

TABEL 3.1. Uddybning af eksempel om permanent græs

I tabellen kan du se, hvordan dit valg af afgrøde og afgrødekoder påvirker din mulighed for at søge tilskud under ordningen.

År	Hovedafgrøde	Afgrødekode	Kan du søge tilskud?
2021	Græs	252	Nej
2022	Græs	252	Nej
2023	Græs	252	Ja
2024	Græs	252	Ja
2025	Græs	252	Ja

Eksempel: Græs i omdrift

Hvis din græsmark blev etableret som efterårsudlagt græs i vinterkorn til grønkorn i efteråret 2021 og i 2022 blev indberettet med afgrødekode 236 eller 237, kan du søge tilskud til miljø- og klimavenligt græs i 2024. Hvis du herefter om-lægger marken til en anden afgrøde end græs, kan du ikke søge tilskud i 2025.

TABEL 3.2. Uddybning af eksempel om græs i omdrift

I tabellen kan du se, hvordan dit valg af afgrøde og afgrødekode påvirker din mulighed for at søge tilskud under ordningen.

År	Hovedafgrøde	Afgrødekode	Kan du søge tilskud?
2021	Vårbyg	1	Nej.
2022	Græs med kløver/lucerne, under 50 pct. bælglpl. (omdrift) efterårsudlagt i vinterkorn til grønkorn	236	Nej
2023	Græs	260	Nej
2024	Græs	260	Ja
2025	Majs	5	Nej

3.3.3 Din mark må ikke have været jordbearbejdet de seneste to år

Du må ikke foretage jordbearbejdning af din mark de seneste to år før ansøgningsåret og hele ansøgningsåret. Med jordbearbejdning mener vi enhver form for bearbejdning af jorden, som bryder plantedækket, herunder pløjning og harvning.

Du må ikke foretage jordbearbejdning fra 1. maj 2021 til og med 31. december 2023, hvis du søger om tilskud i 2023. Vi godkender græs etableret eller reetableret inden 1. maj 2021.

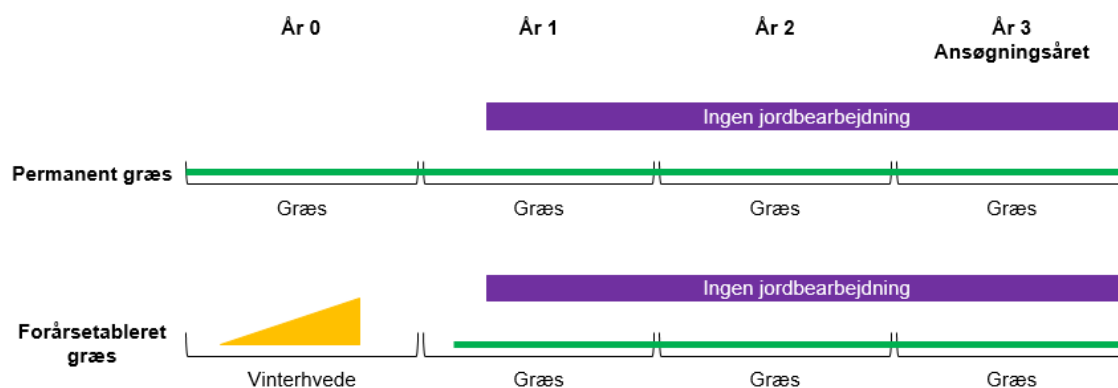
Hvad mener vi med "jordbearbejdning"?

Med jordbearbejdning mener vi en enhver form for bearbejdning af jorden, som bryder plantedækket, herunder pløjning og harvning.

Det er afgørende, at der ikke sker varig skade på plantedækket. Vi tillader undtagelsesvist græsmarksharvning, der er en overfladisk behandling af plantedækket med en græsmarksharve, som fjerner visent græs og fremmer plantevæksten.

I tilfælde af skader, f.eks. efter udvintring eller tørke, må du gerne strigle og efterså med græs med brug af skiveskær på berørte dele af marken. Det må ikke ske ved at pløje, harve eller jordbehandle på andre måder, der varigt ødelægger det eksisterende plantedække.

Figur 3.1: Tidsoversigt over kriteriet og forpligtelsen om jordbearbejdning

Figur 3.1

Figuren viser, at du ikke må foretage jordbearbejdning af din mark fra 1. maj to år før ansøgningsåret til og med 31. december i ansøgningsåret.

3.3.4 Din mark skal ligge inden for korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs"

Du kan se de arealer, som vi både har identificeret som upløjede græsmarker og godkendt til grundbetaling i de to foregående år i korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs" i Internet Markkort (IMK). Arealerne er identificeret ved brug af de afgrødekoder, din mark var indberettet med i fællesskema ved ændringsfristen de to foregående år, data fra den satellitbaserede kontrol og resultat af kontrollen af grundbetaling.

Særligt udpegede Natura 2000-arealer og arealer med en HNV-værdi på mindst fem indgår heller ikke i korttemaet. Årsagen er, at du ikke kan søge tilskud til disse arealer, da de har særlig naturværdi og kan indgå i ordningen pleje af græs- og naturarealer.

Du kan ikke søge tilskud til arealer uden for dette korttema. Hvis din mark delvist overlapper med korttemaet, vil arealet uden for korttemaet ikke indgå i din ansøgning om tilskud. Det kan du læse mere om i afsnit 3.4.

Det er ikke muligt at få rettet korttemaet i det aktuelle ansøgningsår, hvis du er uenig i vores fremgangsmåde eller datagrundlag. Der vil være udarbejdet et ny korttema til hver ansøgningsrunde.

3.3.5 Der må ikke være et pløjeforbud på din mark

Du kan ikke søge tilskud til arealer, som allerede er omfattet af et pløje- eller omlægningsforbud. Det inkluderer:

- Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3
- Fredede områder
- 3-metersbræmmer
- GLM-søer, -fortidsminder og -markkrat
- GLM 8-småbiotoper
- GLM 9 om forbud mod pløjning og omlægning
- Sammenhængende arealer i Natura 2000
- Hydrologiprojekter
- Vådområdeprojekter
- Lavbundsprojekter
- VMPII og -III anlæg
- Tilsagn til pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 66 og 67 samt tilsagn, der gives fra 2023)
- Tilsagn til fastholdelse af vådområder (tilsagnstype 13, 16, 50, 55, 74, 75, 76, 77 og 78)
- 20-årige miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, også kaldet MVJ-tilsagn (tilsagnstype 8, 9, 13 og 16)
- Anden lovgivning, aftaler eller servitutter eller medfører et pløje- eller omlægningsforbud.

Hvis din mark kun delvist er omfattet af pløje- eller omlægningsforbud, skal du opdele din mark og kun søge tilskud til den del, som ikke er omfattet af et forbudet.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#):

- § 5, om kriterier for tilskud
- § 4, stk. 1 om arealer, der ikke er omfattet af tilskud
- § 6, om anden regulering på det ansøgte areal

3.4 Disse arealer fratrækker vi automatisk

Vi fratrækker automatisk nogle arealer fra din mark i dit fællesskema, hvis arealerne ikke kan få tilskud under bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs. Det drejer sig om arealer, der overlapper følgende lag i Internet Markkort:

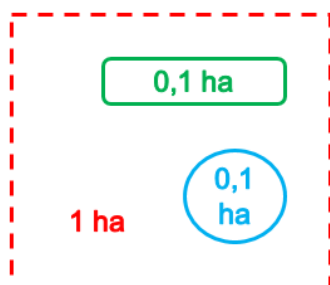
- § 3-arealer
- 3-metersbræmmer
- Permanente græsarealer i Natura 2000-områder (GLM 9)
- GLM-søer, -fortidsminder og -markkrat
- Småbiotoper (GLM 8)
- Grundbetalingsfradrag.

Det betyder, at du kan indtegne din mark hen over disse lag i Internet Markkort. Du kan ikke søge tilskud til de arealer, og de fratrækkes derfor automatisk fra din ansøgning.

Du kan læse mere om, hvordan du indsender ændringsforslag eller tilpasser disse korttemaer i vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2023.

[Læs vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2023](#)

Figur 3.2: Eksempel på et areal med fradragsarealer

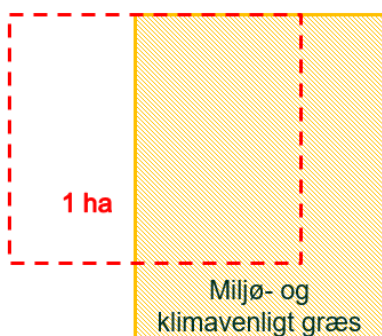

Figur 3.2

Figuren viser en mark på 1,0 ha, som indeholder et firkantet grundbetalingsfradrag på 0,1 ha og en rund GLM-sø på 0,1. Det er kun muligt at søge tilskud til 0,8 ha på denne mark. Det er ikke nødvendigt at opdele marken.

Vi trækker automatisk de dele af din markindtegning fra, som ligger uden for "Miljø- og klimavenligt græs". Det er ikke muligt at søge tilskud til arealer uden for dette korttema.

Figur 3.3: Eksempel på mark med overlap til korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs"

Figur 3.3

Figuren viser en mark, som delvist overlapper med korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs". Det er kun muligt at søge tilskud til den del af marken, som ligger inden for korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs". Det er ikke nødvendigt at opdele marken.

Du skal være opmærksom på, at vi kontrollerer ordningen med satellitbaseret kontrol. Denne kontrol ser på hele marken – også fradragsarealerne. Det betyder, at hvis du pløjer den del af marken, som ligger uden for korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs", vil du sandsynligvis modtage et høringsbrev om, at vi har registreret en overtrædelse af forpligtigelsen om ikke at jordbearbejde på din mark. Du vil i så fald skulle dele din mark op. Du kan undgå et høringsbrev, hvis din markindtegning passer med, hvordan du vil anvende arealet.

Du kan læse mere om korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs" i afsnit 3.3.4.

Du kan se en samlet oversigt over fradragsarealer for grundbetaling, ø-støtte og alle bio-ordningerne i tabel 3.3.

TABEL 3.3. Oversigt med fradragsarealer for grundbetaling, ø-støtte og bio-ordningerne

Et "ja" betyder, at arealet kan få tilskud under ordningen. Et "nej" betyder, at arealet automatisk fratrækkes markens areal i fællesskemaet, hvis arealet og marken overlapper i Internet Markkort.

Areal	Ordning							
	Grundbetaling	Ø-støtte	Økologisk arealstøtte	Ekstensivering med slået	Miljø- og klimavenligt græs	Variert planteproduktion	Biodiversitet og bæredygtighed	Tilskud til stivelseskartofler
GB-fradrag	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
§ 3	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
3-metersbræmmer (GLM 4)	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
GLM-søer (GLM 8)	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
GLM-fortidsminder (GLM 8)	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
GLM-markkrat (GLM 8)	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
GLM-småbiotoper (GLM 8)	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
GB-småbiotoper (frivilligt)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej
Bio-ordning biodiversitet & bæredygtighed: Småbiotoper, markbræmmer og brak	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej
Arealer udenfor korttemaet "Miljø- og klimavenligt græs" (bio-ordning)	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#):

- § 4, stk. 2 om arealer, der fratrækkes

3.5 Du må ikke jordbearbejde din mark i ansøgningsåret

Dette afsnit beskriver tre forpligtelser under ordningen.

Din græsmark skal være indberettet med en afgrødekode for græs i omdrift eller permanent græs i dit fællesskema. Du kan se, hvilke afgrødekoder vi godkender i Bilag 1: Afgrødekoder I og Bilag 3: Afgrødekoder III.

Græsmarken skal være udlagt med de indberettede afgrøder i hele ansøgningsåret (1. januar til 31. december).

Du må ikke jordbearbejde din mark i hele ansøgningsåret (1. januar til 31. december).

Der er ingen særlige krav til, hvordan du passer eller udnytter din græsmark, men du skal opretholde græsdekningen i hele kalenderåret. Du må f.eks. gerne gøde marken. Markens godkendelse til grundbetaling og skal derfor overholde grundbetalingsordnings forpligtelser til græs, men du kan ikke få tilskud til græsarealer, hvor der er isået f.eks. korn.

[Du kan læse mere i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2023](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#):

- § 7, om forpligtelser

3.6 Det skal du gøre, hvis der sker ændringer i løbet af året

Med mindre du har fået varslet kontrolbesøg, har modtaget et høringsbrev eller fået udbetalt dit tilskud, kan du trække marker ud af din ansøgning, reducere markens størrelse eller ændre afgrødekode. Denne ordning følger her reglerne for grundbetaling.

[Du kan læse mere i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2023](#)

3.6.1 Du kan ændre afgrødekode

Du kan til og med ændringsfristen ændre afgrødekoder eller op- og nedskrive arealer fra ansøgningen. Efter ændringsfristen kan du ikke tilføje arealer eller skifte afgrødekoder på dine arealer. Det gælder alle afgrødekoder.

Det er vigtigt for vores kontrol af afgrøderotationen på dine marker, at du indberetter afgrøderne på marken korrekt ved ansøgningens indgivelse.

Hvis vi i den satellitbaserede kontrol klassificerer en anden afgrøde end den indberettede på en mark, og det har betydning for din ansøgning, vil du modtage et høringsbrev. I forbindelse med denne høring kan du sende geo-refererede billeder ind til os eller sende en ændring til dit fællesskema. Når du sender denne ændring, er det også muligt at ændre afgrødekoden på de marker, som høringen handler om. Har du modtaget en høring vedrørende den indberettede afgrødekode på en mark, har du altså mulighed for at ændre afgrødekode inden for høringsfristen, også selvom dette sker efter ændringsfristen.

Du kan som udgangspunkt trække din ansøgning til arealet tilbage på ethvert tidspunkt. Du kan dog ikke trække ansøgningen tilbage for arealet efter den 25. oktober 2023.

[Læs mere i Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2023](#)

4. Hvilke tilskud kan du søge til samme areal?

I dette afsnit kan du læse om, hvilke ordninger og småbiotoper du kan kombinere bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs med.

4.1 Sammenhæng til andre ordninger

Du kan kombinere bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs med grundbetaling, ø-støtte, økologisk arealtilskud (eksisterende tilsagn) og økologisk arealstøtte (bio-ordning). Ordningen kan ikke kombineres med engangskompensation.

Du kan se en oversigt over alle tilskudsberettigede arealordninger på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. Her får du et overblik på tværs af tilskudsordninger, så du kan se muligheder og begrænsninger for kombination af arealordninger på samme mark.

[Se, hvilke tilskud du kan kombinere på dit areal i 2023](#)

4.1.1 Kan du udlægge småbiotoper under ordningen?

Du kan indberette op til 20 procent af marken som småbiotop og fortsat få tilskud til miljø- og klimavenligt græs. Denne ordning følger her reglerne for grundbetaling.

[Du kan læse mere i Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer 2023](#)

Hvis du indberetter småbiotoper til opfyldelse af GLM 8-kravet om 4 pct. ikke-produktive arealer, kan du ikke få tilskud til miljø- og klimavenligt græs til disse småbiotoper.

[Du kan læse mere i Vejledning om konditionalitet - Miljøområdet](#)

Viser det sig ved kontrolbesøg, at du ikke opfylder kravet i GLM 8 om minimum 4 pct. ikke-produktive elementer, har du mulighed for at udpege erstatningsarealer, hvis de er indberettet som ikke-produktive elementer og arealer.

Hvis du udpeger erstatningsarealer blandt småbiotoper under grundbetaling, som du også har søgt tilskud til under bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs, får du fortsat grundbetaling for arealerne,

men du mister tilskuddet under ordningen for de arealer, du trækker ud og overfører til GLM 8. Du kan også få en administrativ sanktion, som afhænger af, hvor stor forskellen er på det areal, du har meldt ind i ordningen og det areal, der i praksis kan indgå i ordningen.

Hvis du indberetter småbiotoper til opfyldelse af forpligtelserne i bio-ordningen biodiversitet & bæredygtighed, kan du ikke få tilskud til miljø- og klimavenligt græs til disse småbiotoper.

[Du kan læse mere i Vejledning om tilskud til biodiversitet & bæredygtighed](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#):

- § 7, nr. 4, om erstatningsarealer

4.2 Sammenhæng med konditionalitet

Du kan ikke få tilskud til vådområder og tørveområder inden for § 3-arealer (GLM 2), 3-metersbræmmer (GLM 4), 4 pct. ikke-produktive arealer (GLM 8) eller permanente græsarealer i miljøfølsomme områder i Natura 2000 (GLM 9). Flere af disse elementer håndteres som fradragsarealer i forbindelse med din ansøgning.

[Du kan læse mere i Vejledning om konditionalitet - Miljøområdet](#)

5. Kontrol og administrative sanktioner

Når du søger om tilskud under en arealbaseret eller animalsk ordning, kontrollerer vi din ansøgning administrativt. Vi undersøger blandt andet, om du opfylder betingelserne for tilskud, ud fra de oplysninger du har indberettet. Vi bruger satellitbaseret kontrol til at kontrollere forhold på stedet i forhold til grundbetaling, tilskud til stivelseskartofler, ø-støtte og bio-ordninger. I nogle tilfælde vil vi supplere denne administrative kontrol med kontrolbesøg på en mindre del af bedrifterne, da der kan være specifikke tilskudsbetingelser for den pågældende ordning, som vi ikke kan kontrollere med satellitdata. Vi kommer på kontrolbesøg på en mindre del af bedrifterne, fordi der er ordninger og betingelser, som ikke er omfattet af den satellitbaserede kontrol.

Ved overtrædelser af reglerne og beregning af administrative sanktioner skelner vi mellem "kriterier for at få tilskud" og "forpligtelser".

5.1 Kriterier for at få tilskud

"Kriterier for at få tilskud" er de overordnede betingelser, der skal være opfyldt, for at du kan få tilskud. Kriterierne kan f.eks. være, at du skal være aktiv landbruger, at du skal have rådighed over de arealer, du søger om tilskud til, og at arealerne ikke må ligge i bestemte områder (Natura 2000, §3-områder osv.). For alle bio-ordninger er det ligeledes et kriterie, at forpligtelserne i grundbetalingsordningen overholdes. Hvis du ikke opfylder et eller flere kriterier for et areal, kan arealet ikke medtages i det, som vi kalder "det godkendte, ansøgte areal".

5.2 Forpligtelser

Under hver ordning er der nogle handlinger, du skal udføre eller ikke må udføre – det kalder vi forpligtelser. Hvis du på et areal ikke opfylder de forpligtelser, som gælder under ordningen, bortfalder tilskuddet for arealet helt eller delvist. Herudover kan du få en administrativ sanktion, som afhænger af alvoren, omfanget og varigheden af de forpligtelser, du ikke har overholdt. Hvis du på et areal ikke opfylder de forpligtelser, som gælder under ordningen, bortfalder tilskuddet for arealet helt eller delvist. Herudover kan du få en administrativ sanktion, som afhænger af alvoren, omfanget og varigheden af de forpligtelser, du ikke har overholdt.

Du kan læse mere om de overordnede regler for kontrol og sanktion i Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2023.

[Læs Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2023](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#):

- § 11 om kontrol og administrative sanktioner

6. Andre regler, du skal kende

6.1 Svig med og misbrug af tilskud

Vi kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig med EU-midler. Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, eller en handling du undlader at gøre, der påvirker din ret til at modtage tilskud eller påvirker, hvor meget du kan få i tilskud. Det kan for eksempel være, hvis:

- dokumenter fra dig er misvisende eller forfalskede
- du ikke lever op til en oplysningspligt
- du anvender midler eller investeringer til et andet formål, end de var tiltænkt og bevilget til.

Vi forbeholder os ret til at kontakte tredjeparter med forbindelse til ansøgninger som en del af kontrol for svig.

Vi anmelder sagen til politiet, hvis vi har mistanke om svig. Uanset resultatet af politianmeldelsen kan du helt eller delvist miste tilskuddet, hvis vi modtager en ansøgning fra dig med forfalskede dokumenter, urigtige eller vildledende oplysninger eller ved at fortie oplysninger. Du kan også risikere bøde, udelukkelse fra at søge tilskud, eller at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

Du skal føre tilsyn med opgaver, som du som tilskudsmodtager får løst af en tredjepart, f.eks. en konsulent. Gør du ikke det, kan det få konsekvens for dit tilskud, selvom det ikke er dig, der har løst opgaven.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Kapitel 10 i [Lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.](#)
- § 289a i [Lovbekendtgørelse nr. 1360 af 28. september 2022 \(Straffeloven\)](#).
- Art. 59 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

6.2 Omgåelse af kriterier og forpligtelser

Vi kontrollerer også ansøgninger om tilskud for omgåelse af kriterier og forpligtelser. Omgåelse er den betegnelse, vi bruger, hvis en ansøger bevidst forsøger at opnå fordele på grundlag af kunstigt skabte betingelser. Det kan f.eks. være, hvis du deler din bedrift op i flere CVR-numre for at undgå lofter over tilskud for dermed at få mere i tilskud.

Når vi udfører kontrol for omgåelse, ser vi på, om du kan have opnået en konkret økonomisk fordel på baggrund af ejerforhold og relationer til andre ansøgere. Vi vurderer, om dit valg af virksomhedskonstruktion, kun har haft til formål at opnå en fordel.

[Gå til vores sider om omgåelse](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- § Art. 62 og Art. 59 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

6.3 Force majeure og ekstraordinære omstændigheder

Hvis det på grund af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder har været umuligt for dig at overholde de krav, der er for at modtage tilskud, kan vi se bort fra den manglende overholdelse, når du opfylder visse krav.

For at vi kan anerkende force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal den indtrufne begivenhed have været en helt usædvanlig situation, som:

- du ikke kunne forudse
- var uden for din kontrol
- reelt har forhindret dig i at opfylde dine forpligtelser.

Du skal desuden, efter vores vurdering, have gjort nok for at sikre dig imod begivenheden.

Vær opmærksom på, at der skal være sammenhæng mellem årsagen til, at du ikke kunne overholde kravene og tidspunktet for force majeure-begivenheden eller den ekstraordinære omstændighed.

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan blandet andet være, hvis:

- tilskudsmodtager er afgået ved døden
- du som tilskudsmodtager er uarbejdsdygtighed i længere tid
- din bedrift i væsentlig grad bliver berørt af en alvorlig naturkatastrofe
- bedriftens stalde bliver ødelagt ved en ulykke
- hele eller dele af din besætning eller dine afgrøder bliver ramt af en sygdom i husdyrpopulationen (en epizooti), en plantesygdom eller en planteskadegører
- du bliver tvunget til at afstå jord eller fast ejendom til staten, altså hvis hele eller en væsentlig del af din bedrift bliver eksproprieret, og ekspropriationen ikke kunne forudses på tidspunktet for, at du sendte din ansøgning.

Eksemplerne er ikke udtømmende, og der vil altid være tale om en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Hvis du eller dit dødsbo vil anmode om force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal vi have skriftligt besked om det senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor du eller din stedfortræder er i stand til at give en sådan meddelelse.

Vi kan bede dig om yderligere oplysninger, hvis vi har brug for dem for at kunne vurdere sagen.

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- §§ 13-15 i [Bekendtgørelse nr. 75 af 26. januar 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)
- § 9 i [Bekendtgørelse nr. 74 af 26. januar 2023 om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i Tast selv i 2023](#)
- Art. 3 og Art. 59 i [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)

6.4 Vi indsamler og behandler dine data

For at vi kan behandle din ansøgning, behandler vi en række af dine data. Som hovedregel afgiver du disse data i forbindelse med din ansøgning, men i visse tilfælde indhenter vi også data fra andre myndigheder.

Vores adgang til at behandle dine data følger af reglerne for det enkelte tilskud, du søger om.

Vi behandler kun data, der er nødvendige og relevante for det tilskud, der søges. Vi behandler disse data for at sagsbehandle, administrere, udbetale og kontrollere de specifikke tilskud.

I særlige tilfælde kan vi videregive eller offentliggøre dine data. Dog kun hvis vi ved lov er forpligtet til det.

Når vi behandler dine personoplysninger, har du en række rettigheder, blandt andet retten til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger vi har registreret om dig. Du har også ret til at få rettet, slettet eller blokeret eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.

[Gå til vores sider med detaljerede oplysninger om vores behandling af dine data](#)

Hvis du vil læse om reglerne

Til dette afsnit har vi brugt:

- Databeskyttelsesforordningen - [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger mv.](#)
- Databeskyttelsesloven - [Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger \(databeskyttelsesloven\)](#)
- Forvaltningsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014](#)
- Offentlighedsloven - [Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020](#)

6.5 Hvis du vil klage over en afgørelse fra os

Du vil stort set altid kunne klage over vores afgørelser til Miljø- og Fødevareklagenævnet via deres klageportal. Det vil altid stå beskrevet i den enkelte afgørelse fra os, hvordan du skal gøre, hvis du vil klage.

En klage skal altid sendes inden 4 uger fra den dag, hvor du fik afgørelsen.

Ring eller skriv til os, hvis du er det mindste i tvivl om, hvordan du klager.

Du kan læse mere om reglerne for blandt andet indgivelse af klage, frister, gebyrer m.v., der gælder for Miljø- og Fødevareklagenævnet, i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Herudover kan du orientere dig om klageprocessen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmesider.

7. Retsgrundlag

Reglerne af betydning for tilskud til miljø- og klimavenligt græs findes i følgende forordninger, love og bekendtgørelser:

7.1 EU-regler

- [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget \(EGFL\) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne \(ELFUL\), og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1305/2013 og \(EU\) nr. 1307/2013 \(CAP-planforordning\)](#)
- [Europa-Parlamentets og Rådets Forordning \(EU\) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013 \(Den horisontale forordning\)](#)
- [Kommissionens Delegerede Forordning \(EU\) 2022/1172 af 4. maj 2022 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem i den fælles landbrugspolitik og anvendelse og beregning af administrative sanktioner i forbindelse med konditionalitet](#)
- [Kommissionens Gennemførelsesforordning \(EU\) 2022/1173 af 31. maj 2022 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EU\) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede system for forvaltning og kontrol under den fælles landbrugspolitik](#)

7.2 Danske regler

- [Lov nr. 1590 af 28. december 2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.](#)
- [Bekendtgørelse nr. 134 af 7. februar 2023 om tilskud til miljø- og klimavenligt græs for 2023](#)
- [Bekendtgørelse nr. 73 af 27. januar 2023 om konditionalitet for 2023 med senere ændring i Bekendtgørelse nr. 145 af 7. februar 2023 om ændring af bekendtgørelse om konditionalitet for 2023](#)
- [Bekendtgørelse nr. 74 af 26. januar 2023 om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i Tast selv i 2023](#)
- [Bekendtgørelse nr. 75 af 26. januar 2023 om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik med senere ændringer i Bekendtgørelse nr. 144 af 7. februar 2023 om ændring af bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik](#)
- [Bekendtgørelse nr. 131 af 7. februar 2023 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2023](#)

- [Bekendtgørelse nr. 1602 af 28. december 2022 om kundgørelse af Landbrugsstyrelsens kort](#)

8. Bilag 1: Afgrødekoder I

TABEL 8.1. Afgrødekoder, som godkendes til bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs. Disse afgrødekoder gælder både de to år før ansøgningsåret og i selve ansøgningsåret.

Type	Afgrødekode	Afgrødenavn
Græs i omdrift	170	Græs til fabrik (omdrift)
	172	Lucernegræs, over 25 % græs til slæt inkl. eget foder
	174	Kløvergræs til fabrik
	260	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælplanter (omdrift)
	261	Kløvergræs, over 50 % kløver (omdrift)
	262	Lucernegræs, over 50 % lucerne (omdrift)
	263	Græs uden kløvergræs (omdrift)
	264	Græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver (omdrift)
	266	Græs under 50 % kløver/lucerne, ekstremt lavt udbytte (omdrift)
	267	Græs under 50 % kløver/lucerne, meget lavt udbytte (omdrift)
	268	Græs under 50 % kløver/lucerne, lavt udbytte (omdrift)
	270	Græs til udegrise, omdrift
	284	Græs med vikke og andre bælplanter, under 50 % bælplanter
	285	Græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver (omdrift)
	306	Græs i omdrift, uden udbetaling af økologi-tilskud
	Permanent græs	250
251		Permanent græs, lavt udbytte
252		Permanent græs, normalt udbytte
255		Permanent græs, under 50 % kløver/lucerne
256		Permanent kløvergræs, over 50 % kløver/lucerne
257		Permanent græs, uden kløver
259		Permanent græs, fabrik, over 6 tons
272		Permanent græs til fabrik
274		Permanent lucernegræs over 25 % græs, til fabrik
276		Permanent græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver
278		Permanent lucerne og lucernegræs over 50 % lucerne
279		Permanent kløvergræs til fabrik
286		Permanent græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver
287		Græs til udegrise, permanent
305		Permanent græs uden udbetaling af økologi-tilskud
488		Hønsegård, permanent græs

9. Bilag 2: Afgrødekoder II

TABEL 9.1. Afgrødekoder, som godkendes som græs to år før ansøgningsåret til bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs. Det vil sige i 2022, hvis du søger om tilskud i 2024.

Afgrøde- kode	Afgrødenavn
236	Græs med kløver/lucerne under 50 % bælgeplanter (omdrift) efterårsudlagt i vinterkorn til grønkorn
237	Græs med kløver/lucerne over 50 % bælgeplanter (omdrift) efterårsudlagt i vinterkorn til grønkorn

10. Bilag 3: Afgrødekoder III

TABEL 10.1. Afgrødekoder, som godkendes som tilskudsberettiget til bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs i ansøgningsåret. Det vil sige i 2023.

Afgrødekode	Afgrødenavn
482	Skovlandbrug med permanent græs
483	Skovlandbrug med græs i omdrift

Vejledning om tilskud til miljø- og klimavenligt græs 2023

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk